

AHOLI BANDLIGINI OSHIRISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI TAKOMILLASHTIRISH USULLARI

Shirnova Shahnoza Abdunabiyevna
Buxoro innovatsiyalar universiteti
Pedagogika nazariyasi va tarixi
yo‘nalishi 2 - kurs magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqola kichik tadbirkorlik iqtisodiyotda raqobat muhitini shakllantirish, uning moslashuvchanligini ta’minlashning muhim omili ekanligi haqida atroflicha fikr yuritilgan. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mamlakatdagi bandlik darajasini oshirishi va shu orqali aholi daromadlari darajasini barqarorlashtirish haqida so‘z boradi.

Kalit so‘zlar: Kichik biznes, barqarorlik, iqtisodiyot, xususiy korxonalar, iqtisodiy o‘rish, samaradorlik, ishbilarmonlik, bandlik darajasi.

Аннотация: В данной статье подробно рассматривается, что малый бизнес является важным фактором создания конкурентной среды в экономике и обеспечения ее гибкости. Говорят, что малый бизнес и частное предпринимательство повысят уровень занятости в стране и тем самым стабилизируют уровень доходов населения.

Ключевые слова: Малый бизнес, стабильность, экономика, частное предпринимательство, экономический рост, эффективность, предпринимательство, уровень занятости.

Abstract: In this article, it is considered in detail that small business is an important factor in creating a competitive environment in the economy and ensuring its flexibility. It is said that small business and private entrepreneurship will increase the level of employment in the country and thereby stabilize the income level of the population.

Key words: Small business, stability, economy, private enterprise, economic growth, efficiency, entrepreneurship, employment rate

O‘zbekiston Respublikasi iqtisodiyotini mustahkamlash, har tomonlama rivojlantirib borish, iqtisodiyotni xususan bozor munosabatiga o‘tishni tezlashtiruvchi eng asosiy yo‘llardan biri bu kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Issue 1. January 2024

hisoblanadi. Shuning uchun ham tadbirkorlikni rivojlantirishga, uni davlat tomonidan qo‘llab- quvvatlanishi, xususiy tadbirkorlikda tashabbus ko‘rsatish, uni rag‘batlantirishga bag‘ishlangan bir qancha qonun, farmon va qarorlar qabul qilindi. Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy ijtimoiy islohotlarning tub negizini tadbirkorlik, omilkorlik va ishbilarmonlik xislatlarisiz tasavvur etish qiyin. Erkin bozor munosabatlarining keng ravnaq topishi kishilar hayotida, ularning turmush tarzida, ma’naviy va hayotiy ko‘nikmalarida namoyon bo‘lmoqda . Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlanishi nafaqat iqtisodiyotni muttasil rivojlanishi, xo‘jalik aloqalarini tuzatish, raqobatni rivojlantirish va iste’mol bozorini to‘ldirish bilan bog‘liq bo‘lgan iqtisodiy maqsadlarni ham ta’minlamoqda. Mamlakatimizda kichik biznesni va xususiy tadbirkorlikni yanada barqaror qilish maqsadida O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Xususiy mulkni himoya qilish va mulkdorlar huquqlarining kafolatlarini kuchaytirish, tadbirkorlik tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash borasidagi ishlarni tashkil qilish tizimini tubdan takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar, shuningdek, tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy resurslar va ishlab chiqarish infratuzilmasidan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish to‘g‘risida” 2019-yil 13-avgustdagi PF-5780-son Farmoni va O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi huzuridagi Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish agentligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida” 2019-yil 13-avgustdagi PQ-4417-son qarorlari qabul qilingan. Iqtisodiyot aniq raqamlar, hisob-kitoblar bilan birga, odamlar turmush tarzida yuz berayotgan real o‘zgarishlar, natijadorlikni xush ko‘radi. Davlat manfaatlarigagina xizmat qiladigan iqtisodiyot rivojlanishdan to‘xtaydi. Oxirgi yillarda Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan tub islohot va yangilanishlar avvalida iqtisodiyotimizdagi miqdor va sifat o‘zgarishlari qamrovini kengaytirish, uning bevosita aholi turmushiga ta’sirini oshirishga e’tibor qaratilayotgani boisi ham shundan.

Bu boradagi salmoq va natijalar jadal sur'atlarda oshib borayotganiga guvoh bo‘lyapmiz. Aholi daromadlarida o‘shish, turmush sharoitida sezilarli o‘zgarishlar ko‘zga tashlanmoqda. Statistik ma’lumotlar ham 2016—2020-yillarda yurtimiz odamlarining umumiy daromadlari 2,6 baravardan ko‘proqqa ortganini ko‘rsatyapti.

Kichik biznes faoliyati bilan shug‘ullanuvchi korxonalar davlatga bog‘liq bo‘lmagan holda, ya’ni katta kapital mablag‘larsiz o‘zlari ish joylarini joriy etishlari, vaqtinchalik mavjud bo‘lgan tovarlar tanqisligini kamaytirishlari va, hattoki, bu tanqislikni butunlay yo‘qotishlari mumkin. Hozirgi jamiyatimizda kichik korxonalar

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Issue 1. January 2024

faoliyatini ayrim kishilarning ehtiyojlarini qondirish sari yo‘naltirish zarur. Bu narsa maishiy xizmat ko‘rsatish hamda xalq iste‘moli tovarlari ishlab chiqarish sohalarida yaqqol ko‘rinmoqda. Kichik korxonalar texnologiya yangiliklarini joriy etishda ham g‘oyat katta ahamiyatga ega

Iqtisodiyotning “**Mushak to‘qimasi**” ma‘lumki, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik jahon mamlakatlari tajribasida o‘zining yuksak natija va muvaffaqiyatlari bilan mustahkam o‘rin egallagan bo‘lib, aksariyat xalqlarda uning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 60-70 foizni tashkil etadi. Kichik biznesning rivojlanishi iqtisodiyotdagi jo‘shqinlik va samarali raqobat muhiti uchun qulay shart-sharoitlarni yaratish, iste‘mol sektorini kengaytirish orqali talabni rag‘batlantirish, iste‘mol bozorini tovar va xizmatlar bilan to‘ldirish, atrof-muhitni muhofaza qilish, byudjet tushumlarini kengaytirishga xizmat qiladi. Shunga ko‘ra, ko‘plab rivojlangan davlatlar kichik biznes faoliyatini har tomonlama qo‘llab-quvvatlashga intiladi.

Yana bir jihati, kichik tadbirkorlik iqtisodiyotda raqobat muhitini shakllantirish, uning moslashuvchanligini ta‘minlashning muhim omili hamdir. Iqtisodiyotdagi raqobat muhiti bu — turli mahsulot va xizmatlar ishlab chiqaruvchilari va iste‘molchilari o‘rtasida qulay sharoitga erishish hamda erishishi ko‘zda tutilayotgan foyda yoki iqtisodiy nafni maksimallashtirish maqsadidagi iqtisodiy bellashuv (kurash), deyish mumkin. Odatda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik mamlakatdagi bandlik darajasini oshirish orqali aholi daromadlari darajasini oshirishga bevosita va bilvosita ta‘sir ko‘rsatadi. Jumladan, kichik tadbirkorlik sub'ektlarining xususiy daromadlari hamda ular tomonidan yollanma ishchilar mehnatiga haq to‘lash orqali aholi daromadlari bevosita oshirilsa, mustaqil ravishda band bo‘lishga imkon yaratish va rag‘batlantirish, mol-mulk hamda ijtimoiy transfertlardan olinadigan daromadlar uchun manba yaratishda ishtirok etish orqali aholi daromadlari oshishiga bilvosita ta‘sir etiladi. Umuman olganda, ushbu yo‘nalishning yurt taraqqiyotidagi sezilarli ta‘siri, bu borada erishilayotgan yutuqlar haqida ko‘p va xo‘p gapirish mumkin. Eng muhimi, bugun mamlakatimizda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikka ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotni ta‘minlashning muhim yo‘nalishi sifatida e‘tibor qaratilib, sohani yanada rivojlantirish bo‘yicha manzilli va ta‘sirchan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bunga javoban, mazkur soha ham iqtisodiyotimizning turli jabhalarida o‘zining bunyodkorlik va yaratuvchanlik, faollik va jo‘shqinlik baxsh etuvchi xususiyatlarini namoyon etib, Yangi O‘zbekiston taraqqiyoti yo‘lida xizmat qilyapti. Bir so‘z bilan aytadigan bo‘lsak, mamlakatimizda tadbirkorlik va kichik biznesni rivojlantirish

bugungi kunda davlat siyosatining eng ustuvor yo‘nalishlaridan biri bo‘lib qolmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning so‘zlari bilan aytganda, biz faqat faol tadbirkorlik, tinimsiz mehnat va intilish orqali taraqqiyotga, farovon hayotga erisha olamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va sanoat vazirligi huzuridagi Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish agentligi faoliyatini tashkil etish to‘g‘risida” 2019-yil 13-avgustdagi PQ-4417-son qarori.

2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 17-avgustdagi “Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishni qo‘llab-quvvatlash davlat jamg‘armasini tashkil qilish to‘g‘risida”gi qarori.

3. Д.А. Ендиновицкий, В.А. Бабушкин, Н.А. Батурина и др. Анализ инвестиционной привлекательности организации: научное издание/ М.:КНОРУС,2010.- 376с.

**Research Science and
Innovation House**